

GAZETA TRANSILVANIEI

Redacţia şi Administraţia
— PLAU LIBERTATEI BRAŞOV. —
TELEFON 226.
Abonament anual 860 lei.
Pentru străinătate 800 lei.
Anunţuri, reclame, după tarif.

Fondată la 1838 de George Bariţu

Apare de trei ori pe săptămână

Salut aduna
avea să pun
naţional!

Poporul românesc, care va
mentală a viitorului nostru

BIBLIOTECA UNIVERSITĂţii

EX. 383

George Bariţu

Ce are ţara de răspuns?

„Am fost acuzaţi că am fost interesaţi când am realizat reformele mari ca aceea agrară, ca votul universal... Respingem aceste acuzaţiuni şi ele nu ne impresionează...”

Am reprodus pasagiul de mai sus din vorbirea pe care deputatul liberal d-l V. Iamandi a rostit-o în şedinţa din 17 I. c. a Camerei. Vorbind d-şa în numele partidului liberal şi aplaudat fiind de majorităţile parlamentare, trebuie să conchidem că spusele d-lui Iamandi sunt expresia sentimentelor şi vederilor acelui partid.

E vorba aşadar de realizarea reformei agrare şi a legii votului universal.

Ce merit vor să-şi facă liberalii din aducerea acestor legi?

Că ambele au fost votate în timpul guvernării liberale, e un fapt care nu poate fi desminţit.

Nu însemnează însă acest lucru nici un merit pentru partidul oligarhiei liberale. Atât reforma agrară cât şi votul universal erau — cu mult înainte de a fi votate — o necesitate impusă de nevoile şi voinţa poporului, o necesitate pe care Partidul Naţional al d-lui Maniu a simţit-o şi ar fi aplicat-o cu mult înainte, dacă liberalii nu ar fi ţesut bizantina intrigă prin care s-au impus, contra voinţei ţării, la putere.

Prin votarea acestor legi, liberalii n-au făcut deci altceva decât au trecut prin corpurile legiuitoare ceea-ce nu mai puteau amâna.

Faptele sunt dovadă. Felul cum aceste legi au fost aplicate de către liberali descoperă pe deplin intenţiile liberale duşmane şi contrare împărţirii pământului şi votului universal.

Cât priveşte reforma agrară, criteriul după care s-a împărţit pământul, l-au format interese de partid. Trecând peste dispoziţiile legii şi călcând cu nepăsare adevăratele nevoi ale poporului, — nevoi cari necesitau această reformă, — guvernul liberal şi-a protejat aderenţii, împărţind pământul ţării după sistemul cum ştiu şi obicinuesc să manipuleze capitalurile băncilor lor de partid.

Exproprierea s-au făcut pe placul şi la cheremul intereselor liberale şi tot în numele acestui principiu liberal s-a făcut şi împărţirea pământului. Iar pentru ca interesele de partid să primeze, nici azi — după atâţia ani — improprietaţii n-au pământul trecut pe numele lor.

Vin doar alegeri şi partidul are nevoie de voturi siluite şi forţate. Atunci ţăranul se pomeşte în faţa dilemei: votezi cum îţi dictează conştiinţa — n-ai pământ, de vrei să nu-l perzi — votează semnul liberal!

Sunt doar atâtea comune, cari după atâţia ani trecuţi dela trecerea în posesia lor a terenurilor pe păşunat, cheltuesc şi azi, înzadar, sute de mii pentru ca să-şi vadă asigurat dreptul lor de proprietate primit prin lege. Nu reuşesc însă! Explicaţia am dat-o mai sus.

Acesta este adevărul, în faţa căruia punem şi următoarea afirmaţie din aceeaşi vorbire a deputatului liberal Iamandi: „trebuie ca ţăranul odă pentru totdeauna să ştie care e pământul lui, pentru ca să-l poată munci cu râvnă...” Tradus în limba faptelor, textul de mai sus sună: trebuie ca ţăranul să nu ştie niciodată care e pământul lui, pentru ca în drepturile lui să poată munci mai cu râvnă partidul liberal!

Faptele nu pot desminţi nimic din tristul adevăr al acestor cuvinte.

Iată dar meritul liberal în ce priveşte marea reformă agrară!!

Cât priveşte votul universal, e de prisos să stăruim prea mult. Cine nu cunoaşte alegerile li-

berale? Violenţe, teroare, neadmireri la vot, bătăi, jandarmi, gloanţe, furt de urne... şi alte mijloace la fel, cu cari liberalii înlocuesc litera legii prin care li s-a dat cetăţenilor dreptul de vot.

Aşa înţeleg liberalii să aperse marile reforme, din „realizarea” căroră voesc să-şi facă merite.

Reformele şi legile aduse pentru ţară le strecoară prin sita intereselor de partid.

Pentru aceea se revolta ţara, pentru aceea se strigă dintr-un colţ al ţării până în celălalt contra abuzurilor şi fărâdelelor liberale.

Iar d-l Iamandi, în numele partidului dela guvern, răspunde în casa legiurii ţării:

„Respingem aceste acuzaţiuni şi ele nu ne impresionează!”

Ce are deci ţara de răspuns!?

Regionalismul

De câteori guvernul e strâns cu uşa de adevărurile dureroase ce i-se aruncă în faţa de deputaţii P. N. T., oratorii majoritari se folosesc de vechiul clişeu al „regionalismului” Ardelenilor. Neavând ce să răspundă, căci adevărul nu se poate răsturna, ei caută să scape din cleştele opoziţiei folosindu-se de vechiul cal de bătaie: regionalismul.

Astfel s'a întâmplat şi în şedinţa de Luni a Camerei, când deputatul liberal Leon, voind să aperse bugetul d-lui Vintilă Brătianu în contra criticilor aduse de reprezentanţii opoziţiei, a invinuit opoziţia de regionalism.

A sfeclit-o însă, căci îndată s'a ridicat frunzaşul nostru d-l dep. dr. Alexandru Vaida-Voevod punând chestiunea regionalismului la punct. Iată ce-a spus în resumat d-l Vaida:

Observaţiile d-nului AL VAIDA.

Este un obicei, care face impresiunea unui nărav copilăresc, acela de a veni în această Cameră, fie că este partidul liberal fie că este cel averescan la putere, vesnic cu aceeaşi chestiune: „regionalismul nostru”.

De ce ne acuzaţi de regionalism numai pe noi, când în toată lumea regionalismul preocupă pe cei mai serioşi oameni politici, când regionalismul este un lucru de sine înţeles, de care ar trebui să şineţi cont şi dv. în actele dv. de guvernământ, căci ce sunt autonomiile locale altceva decât regionalism? Când moldovenii până astăzi sunt geloşi de vechea lor tradiţie şi aş vrea să văd, în Moldova câţi şefi de organizaţiune sunt din Muntenia sau din Oltenia, sau invers?

Noi nu am protestat niciodată în contra regăşenilor, cari sunt oameni la înălţimea datoriei lor. Dar, s'au constatat şi de pe banca ministerială, toate greşelile pe cari diferite guverne le-au comis contra ţinuturilor unite din libera lor voinţă, cu patriamă; s'au constatat elementele

acelea, cari nu sunt la înălţimea datoriei lor; s'au constatat metodele de arbitrar, pe cari le-au introdus la noi diferite elemente nepotrivite, trimise de aci; s'a constatat faptul că, atât Basarabia, cât şi Bucovina, cât şi Ardealul şi Banatul, au fost tratate ca nişte Siberii cucerite prin forţă armată.

Cum credeţi dv.? Adică noi facem regionalism, dacă în locul elementelor calificate, cu studii universitare, ne pomenim că vine ca poliţai, ca şef de poliţie într-o capitală de judeţ, un artist de Orfeu, din Bucureşti. Cum, domnilor? Se poate să se întâmple ca asupra Ardealului să trimeată d-l Duca acum, la Cluj, pe maiorul Mihai, pe cunoscutul hoj de urne? Aceasta este frăţietatea dv.? Cum, domnilor, când asupra poliţiei, când asupra jandarmeriei, asupra siguranţei din Ardeal, este pus un individ ca d-l Radovici, aceasta este frăţietatea dv.?

Apoi, domnilor, dacă d-v. vreţi să ne trataţi ca iloşi, iar nu ca fraji, atunci o să muşcaţi pe granit, pentru că precum în trecut astfel şi în viitor totdeauna ne vom impune şi vom şti face de minciună falşul dv. naţionalism.

Chestiunea unificării legislative austro-germane.

Deoarece comisiunea parlamentară juridică din parlamentul german a respins proiectul desfiinţării pedepsei cu moartea în Germania, adepţii Anschlului din Austria au făcut în ultimele zile mari sforţări ca această pedeapsă să fie din nou introdusă în Austria, ca astfel proiectul codului penal, care se debate în ambele parlamente, să fie analog şi în privinţa pedepsei cu moartea. În parlamentul austriac aceste încercări însă n-au avut nici un succes. Comisiunea care cercetează proiectul

codului penal a respins în unanimitate introducerea pedepsei cu moartea, astfel că această pedeapsă rămâne exclusă în Austria. În ultimul timp s'a observat că tempo-ul cercetării codului penal în comisiunea parlamentară a devenit neobişnuit de încet. În cercurile politice acest fapt este explicat prin situaţia parlamentară neclară din Germania.

Permisele de circulaţie liberă permanentă, anuale şi temporare cari expiră la 31 Decembrie 1927 se vor prelunge până la 31 Ianuarie 1928 până la care dată se va continua cu înlocuirea lor cu noile formulare.

Sărăcirea Maramureşului.

Procesele de comasare şi segregare ale ţărânimii din Ardeal.

O importantă interpelare a d-lui I. Maniu.

În şedinţa de Marţi d. a. a Camerei d-l Iuliu Maniu, preşedintele P. N. T. a anunţat o urgentă interpelare guvernului în ce priveşte procesele de comasare, de segregare, intentate încă de sub regimul maghiar pentru eşirea din indiviziune a comunităţilor de avere a ţăranilor români iobagi sau deveniţi în cursul veacurilor nobili, dar rămaşi în indiviziune în ce priveşte păşunile şi pădurile lor.

Sub regimul maghiar.

D-l I. Maniu insistând asupra deosebitei importanţe a acestor procese, a arătat că ele au devenit pe vremuri un mijloc de spoliaţiune de averile foştilor clăcaşi şi nobili, câştigate prin sânge şi prin muncă chinuitoare de veacuri şi de o permanentă iritaţiune a ţărânimii.

Isbucnind războiul mondial, guvernul maghiar pentru a linişti ţărânimia română a suspendat printr-o ordonanţă toate procesele de acest fel amânând desbaterile.

După război.

După războiul Consiliul Dirigent a menţinut această ordonanţă iar Marele Sfat întrunit la Sibiu a hotărât revizuirea tuturor acestor procese în scopul de-a ocroti interesele ţărânimii.

În urma schimbărilor politice, această importantă chestiune s-a dat cu totul uitării. Nu s'a făcut nimic. Guvernele care s-au succedat şi reprezentanţii Ardealului în aceste guverne au fost preocupaţi de alte chestiuni. Multe tribunale, în contra ordonanţelor de suspendare a acestor procese, au dat din nou curs acestora, dând astfel satisfacţie părţilor cu interese protivnice intereselor ţărânimii române. Astfel s'a procedat în procesul de segregare şi proporţionalizare, al compososorului din Vişeu de mijloc, unde

la insistenţa firmei Groedel s'a făcut posibilă aducerea sentinţei în fondul chestiunii.

În această chestiune fostul ministru de justiţie M. Cudalba a ordonat suspendarea şi pe mai departe a acestor procese şi amânarea tuturor desbaterilor, până ce prin măsuri legislative generale nu se va studia şi legifera întregul complex al chestiunii. Cu toate acestea guvernul actual prin ministrul său de justiţie, d-l Stelian Popescu, a dat o nouă deciziune, prin care anulând ordonanţa sus menţionată, a dispus continuarea acestor procese, fără a lua în seamă situaţiunea reală, ordonanţele anterioare, hotărârea Marelui Sfat şi mai mult decât acestea: interesele mari ale ţărânimii şi a ordonat continuarea lor, făcând prin aceasta posibile şi mai departe desbaterile proceselor de această natură — lucru cu atât mai grav cu cât ministrul de justiţie îşi motivează ordonanţa sa printr-o adresă a Ministerului de agricultură, care la rândul ei se provoacă şi la intervenţia prefectului, senatorilor şi deputaţilor din jud. Maramureş.

Gravitatea acestei chestiuni devine şi mai mare prin faptul că în lipsa unei legislaţii organice privitoare la aceste chestiuni, exproprierea pădurilor în indiviziune aparţinătoare comunităţilor de avere de diferită natură juridică s'a întâmplat în multe locuri în mod prejudicios pentru ţărânimie, în special în jud. Maramureş.

În consecinţă d-l I. Maniu cere mai multe dosare ale ministerului justiţiei, domeniilor şi ale comitetului agrar pentru dezvoltarea interpelaţiei sale.

Celitorii noştri cunosc din numeroasele corespondenţe din Maramureş, publicate în ziarul nostru, mizeria cumplită în care se sbat ţăranii maramureşeni, jupuţii şi jefuiţi tocmai de acei, pe cari i-a vizat d-l Maniu în interpelarea sa. Fapul, că însuşi preşedintele P. N. T. a ţinut să facă această interpelare, dovedeşte marea importanţă a proceselor de comasare şi segregare din Ardeal.

Credem că în urma cuvântului ridicat de d-l Maniu, ministrul vizat vor reveni la realitate luând în apărare interesele ţărânimii noastre, cari în trecut au fost atât de mult neglijate.

Gerul e în creştere. La Braşov s'au înregistrat azi dimineaţă 22 grade Celsius. Gerul este general. Numeroase linii ferate în Basarabia, Bucovina, Moldova şi Bănat sunt înzăpezite.

Cartea — cel mai bun dar de Crăciun

Dintr'un apel al „Astrei” culturale ce-l primim, reținem următoarele:

Ne apropiem — și în anul acesta — plini de dor de propășire pentru publicul românesc și rugarea noastră prea îndreptățită avem toată nădejdea că va fi luată în seamă. Vrem să arătăm și de astădată cât de însemnată este clipa, în care — de sărbătorile Crăciunului — dăruim ceva acelora la cari fimem.

Ce prilej minunat de a răspândi cărți bune, cărți sănătoase, cărți întremătoare de suflet! O carte primită sub lumina pomului de Crăciun — dacă se mai obicinuesc pomul de Crăciun — sau în clipa sărbătorească în care sunt adunați cu toții în jurul mesiei, în seara de Crăciun, — câte idei frumoase poate să germineze în sufletul aceluia, care primește!

Tinăr și bătrân să se bucure! Până la servitorul din curte! Nu alegeți cinsturile cum a da Dumnezeu, ci gândiți-vă că de obiectul sau de cartea dăruită se va lega de aici înainte amintirea unei zile de sărbătoare.

Copilul și tinărul va spune la bătrânețe — aibă parte de ea! — atunci, și atunci, de Crăciun, am primit în dar dela tata sau dela mama sau dela altcineva, apropiat casei, cutare carte minunată! Omul matur va mărturisi: „cutare lucrare de preț, lucrare care mi-a dat de gândit, am primit-o de Crăciun dela prietenul X!”

Ajutați să se creieze o tradiție de bun simț în ceea ce privește cadourile de Crăciun, ne trebuie o atmosferă curată! Ne trebuie curăție sufletească!

Luaiți pe autorii noștri români, cari au dragoste față de ce este sănătos — răspândiți-le scrisul, sprâjiniți-i, lansați ideile lor în societate. Așa aprindeți cu fiecare carte ce o cinstiți, câte o lumină de Crăciun, care să răspândească miros de brad dela munte și de rășină, ce îi întărește plămânii sufletului.

Și încă ceva: Cumpărând cartea românească bună, contribuim cu toții ca cultura să propășească, ca scriitorilor să le meargă mai bine.

De aceea: cărți bune de Crăciun, pe lângă celelalte cinsturi! Așa vă îndepliniți datoria față de ai casei și față de conștiința proprie!

Comitetul Astrei.

Bisericești-culturale.

Serviciu religios Conferință.

Duminecă în 18 l. c. la ora 3 p. m. cercul religios Brașov, în frunte cu d-l protopop dr. I. Blaga, însoțit de preoții I. Brosu, Mereș, dr. Debu, dr. N. Stinghe și Furnică, au săvârșit o frumoasă slujbă bisericească în Dârste, după care a urmat o interesantă și bine schițată predică, rostită de d-l protopop Blaga despre teza superiorității și importanței religiei creștine, arătând într-o dezvoltare logică aportul extraordinar al creștinismului, care ține să realizeze perfecționarea omului prin triumful vieții sufletești și spirituale asupra vieții fizice-materiale. Cele două căi ce duc la acest triumf: iubirea de Dumnezeu și iubirea deaproapelui, ce duc în cele din urmă și la adevărata fericire a omului pe pământ.

Predicii i-a urmat o cuvântare a d-lui prof. Hulea despre cauzele războiului mondial.

În același timp d-l protopop militar Hociotă a ținut la liceul din Satulung, în cadrul „Astrei”, o bine studiată și frumoasă conferință, despre așteptarea venirii lui Mesia, la care a asistat o mulțime de lume, între care și public brașovean.

Salutăm din toată inima aceste binevenite și utile inițiative și aceasta cu atât mai călduros, cu cât foaia noastră a stăruit mereu în această direcție, ca cea mai eficace și bună cale spre a eși odată din indiferentismul și înămolirea primejdioasă în care ne aflăm.

L.

Petreceri

Societatea meseriașilor români „Lumina” din Brașov, invită la producțiunea muzicală-teatrală declamatorică împreună cu dans, ce o va aranja Duminecă, 25 Decembrie 1927 (prima zi de Crăciun) în toate sălile Redutei. Corurile se dirijează de d-nul profesor Ionel Baboie. Inceputul la orele 7 1/2 seara precis. Venitul curat este destinat pentru augmentarea fondului caselor societății. Suprasolviri se primesc cu mulțumită și se vor publica.

Program: 1. Bortnianski: „În casa tatălui meu”. 2. Declamație. 3. a) Teodorescu: „Lele

șoi să mor”; b) N. Oancea: „S'a dus cucul”. 4. Declamație. 5. a) G. Dima: „Nu-i dreptate”. b) D. Dumitriu: Cucule cu pene sure”. 6. Teatru: „Nătăștea la pejiș”, comedie într'un act de N. Moise, și „Slugă la doi stăpâni, comedie de Z. Bărsan.

Societatea Junilor cu tinerii din Brașovul-vechi invită la producțiunea teatrală-declamatorică împreună cu dans,

ce o va aranja Duminecă în 1 Ianuarie 1928, (ziua de Anul nou) în sala scoalei evanghelice din Brașovul-vechi, strada Lungă No. 152. Beneficiul este destinat pentru sporirea fondului Societății. Inceputul la ora 8 1/2 precis. Suprasolviri se primesc și se vor publica în ziare.

Program: 1. Muzică. 2. Declamație. 3. Teatru: Două surde, comedie populară în 2 acte de Florian Cristescu. 4. Muzică. 5.

Declamație. 6. Monolog (Ocnașul). 7. Teatru: Peștorii, comedie într'un act de Alexandru Anca. 8. Muzică. 9. Declamație. 10. Călușerul și Bătuta, dans național.

Dr. M. Saclă Siblanu: Specialist în boli de ochi, nas, gât și urechi, demisionat dela Spitalul de ochi, s'a mutat, Piața Roselor (Sub Buriu) No. 6 și primește dela 9-12 și 4-6 p. m.

FO LETONUL „GAZETEI TRANSILVANIEI”.

De-acum zece ani

Amintiri din pribegie

de Valeriu Crișan, preot

— Urmare —

Spre anarhie.

29/I. Pe linia ferată încă se văd urme de anarhie. În gara Șestacovka este o femeie moartă, împușcată în tâmplă, care după ce a fost desbrăcată de haine, a fost aruncată din tren în apropierea gării, iar pe linia ferată Șestacovka-Elisabetgrad au fost găsiți trei soldați ciopârțiți de săbii și aruncați jos din tren.

Eri și azi au fost în Elisabetgrad lupte de stradă și s'au auzit și bubuituri de tunuri. Luptele s'au dat între armatele ucraniene și bolșevice. Se spune, că frumoasa clădire a școlii de cavalerie, ar fi fost distrusă de bolșevici. Bolșevicii în luptele de stradă s'ar fi folosit de automobile blindate, provăzute cu mitraliere. Ucraniienii în număr de 500 au fost siliți să capituleze, fiindcă bolșevicii erau 2000. Sătenii, îngroziiți de atâta

vărsare de sânge, au fugit spre casă. Slăpâni ai zilei azi în oraș sunt bolșevicii.

Luptele acestea, ce s'au dat fără de nici un rost între militari, au efect și asupra sătenilor, cari încep a se aduna în două tabere dușmane. Până la Bobotează aici în Gruzskoe majoritatea locuitorilor simpatiza cu ucraniienii, azi majoritatea lor e de partea bolșevicilor. Și femeile își spun, că sunt bolșevice!... Și de ce? Una, fiindcă are un fecior „muscălaș” (în armată) și ea vrea, ca muscălașul ei să nu mai meargă la războiu. Alta e bolșevică, fiindcă e săracă și crede, că îi dau bolșevicii câteva desetine de pământ, îi dau o vacă pentru lapte, un căruț cu doi cai, îi pun bicicli în mână și îi zic: „acum mână-i, ești ai tăi”!... Alta e bolșevică, fiindcă altele îi spun ei, că și ele sunt bolșevice. Dar dacă i-ai întreba atât pe bărbați cât și pe

femei, care e programul bolșevicilor, sau al ucraniienilor, nu l-ar ști spune, sau poate prea puțin din acest program. Le este de ajuns, să le spună cineva o minciună, pe care ei o cred de un mare adevăr.

Săteanul Nicolae Cojocariu a adus în zilele acestea o foaie volantă, pe care a primit-o dela un necunoscut în orașul Bender. În această foaie este un text românesc scris cu litere rusești și apoi același text scris rusește și subscris de un „Comitet revoluționar”. În acest text se spune, că „poporul român e un popor laș și trădător, iar Regele e un hoț. Burjuii (boerii) ruș din Basarabia au pactat cu armata română, ca să le vie în ajutor și să le scape moșiile de bolșevici” (!). În mintea celui credul și necunoscător al împrejurărilor, prind rădăcini a dănci aceste idei scrinile și îi auzi și pe copii strigând pe stradă după refugiații noștri „hei burjoa”.

Trecerea bruscă dela un regim de sclăvie la un regim de prea mare libertate, a adus asupra Rusiei aceste stări anormale. Azi acest popor ajunge singur la convingerea, că într-o privință a fost mai bun vechiul regim de disciplină severă. Azi îi vezi zilnic pe săteni pela pri-

mărie, singuri delronează pe primar și pe ceilalți slujbași și își pun ei alții, pentru-ca peste câteva zile, să îi schimbe iar cu alții. Sunguri își fac legi și regulamente și îi vine a crede, că fie-care sat e o republică independentă. Soldații poartă și aici acasă hainele militare și zic că nu mai sunt militari, fiindcă și-au luat jos coarda dela capelă și epoleții dela tunică. Nu îi mai interesează faptul, că poate le-a expirat concediul și nici prin mințe nu le mai trece de a se reîntoarce la regimetele lor. Își văd de afacerile lor casnice, unii se însoară și îi vine a crede, că aici în Rusia s'a încheiat de mult pacea și fără începe a reveni la normal.

În Bender au fost aduși caii, furgoanele și hamurile dela frontul român și au fost puse în vânzare. Deși pacea cu dușmanul n'a fost încă iscălită, nimeni nu se mai gândește la aceea, că dușmanul i-ar putea ataca în ori-ce clipă și ar putea străbate ca vântul prin întreaga lor împărăție. Ce fericită țară, sau mai bine zis: ce nefericit popor! Pe noi puțin ne doare de politica ce se vântură prin țara lor și tocmai de acela nu ne încingem la discuții politice cu sătenii de aici: cari e partizanul unei, sau altei tabere, după cum

și-ar vedea aranjată mai bine în viitor situația lui materială. Ceea ce ne îngrijorează pe noi refugiații este faptul, că aceste stări de anarhie, ne scot de sub scutul legilor, tocmai fiindcă strădă din partea Rușilor, se mai adaugă nenerocita stare de lucruri, că ne vedem amenințați și din partea unor Români moldoveni de aici, la cari am cerut loc de adăpost tocmai, fiindcă erau Români. Femeia Criloaie spune în biserică babii Anușca Timofte Gavrilă, că ai noștri duc „planuri” (hărți geografice) în România, iar soldatul Caprian (șade pe lângă banca sătească), care a venit Sâmbătă de pe frontul român din Galați, spune sătenilor de aici, că Românii îi trimit pe muscali acasă numai în cămașe și ismene și că le ia toate hainele. Care de care spune o minciună mai mare pentru a mări și mai mult ura contra noastră, iar noi primim îngrijorați spre un viitor nesigur, trist și dureros, ce ni se arată tot mai amenințător!...

— Va urma. —

El este
atât de fin și curat

bogat parfumat și învioră în mod plăcut. Săpunul are culoarea deschisă. Frumos ambalat. Calitatea Elida e săpunul agreat, favoritul tuturor.

30 Lei

ELIDA SĂPUNUL ELIDA Favorit ELIDA

Din culisele unei bănci liberale.

Casa de Credit a Agricultorilor din Județul Brașov

și procesul meu cu această bancă.

II.

Domnul avocat Dr. Glăjariu, deputat și membru în Consiliul de administrație al acestei bănci și apărătorul ei, a mai declarat în fața înaltei Curți de Apel, că unui funcționar incapabil, nu trebuie să i se plătească nimic, în caz de concediere, și că chiar legea comercială prevede acest lucru și din cauza aceasta, Banca a găsit de cuviință să rezilieze contractul, ce a făcut cu mine.

Tot Domnia sa a fost acela, care la 1926 în fața membrilor partidului național-liberal, a completat pe d-l Ministru Lapedatu, susținând că în mine a găsit omul de specialitate, cinstit și mai presus de toate capabil, că m-a adus dela Timișoara, unde organizasem Casa de Credit a Agricultorilor din Județul Timiș-Torontal.

Tot Domnia sa, când a fost vorba să încheiem contractul de angajament, mi-a declarat că e de prisos să mai menționăm în scrisoarea de angajament, „clauza” termenul de abțicere 6 luni prealabil „întrucât chiar legea Comercială a funcționarilor din Ardeal, prevede acest termen, în caz de concediere, pentru funcționarii superiori.

Tot d-sa a declarat că banca lucra conform statutelor, Consiliul era însărcinat cu conducerea afacerilor, că avea registre de procese verbale în regulă, ori faptele nu corespund adevărului.

Art. 20 din statute sună: Consiliul are conducerea afacerilor societății cu cele mai întinse puteri prevăzute de statute.

Ori, Consiliul acestei bănci era numai pe hârtie, el nu se strângea mai nici odată, creditele erau aprobate numai de d-l Dr. Bordea, iar ulterior puneau semnătura ceilalți membri din Comitetul de Direcție pe cereștile de credit. De formă, aceste procese verbale erau apoi trecute în registrul de procese verbale, cari se semnau de către membri din Comitetul de Direcție, cu ochii închiși.

Pot declara că această bancă nu se conducea conform statutelor. Această bancă era în formațiune și trei luni de zile am purtat Cassa băncei la mine, și neam banii și cambiile în buzunar, deoarece acești domni marinișoși nu se îndurau să cumpere o casă de bani. Aveau însă încredere deplină, că subsemnatul era un om corect, care nu se atinge cu un leu de avutul altuia.

Art. 10 din statute sună: „Atribuțiunile directorului se vor fixa prin regulamentul interior de funcționare”. Aceste atribuțiuni intenționate nu mi s-au fixat, pentru că eu aveam să îndeplinesc pe lângă slujba de director și pe cea de contabil, — casier gratuit timp de 6 luni de zile, urmând ca în a 7-a lună să fiu înlocuit și isgonit în mod intempestiv, fără să se fiină semnă de scrisoarea mea de angajament.

D-l Dr. Glăjariu a mai declarat, că suma ridicată de mine nu a fost trecută în registre ci în niște însemnări, ba a lăsat să se înțeleagă că, eu am ridicat această sumă treptat și numai în timpul din urmă, am trecut-o în registre, în momentul când am simțit că voi fi pus în disponibilitate, și sub pretextul acesta, am căutat să justific lipsa.

D-l Petru Munteanu, cenzor la această bancă a declarat tocmai contrariul că suma am trecut-o în registre și dânsul a controlat și a găsit totul în regulă.

D-l Dr. Glăjariu a contestat declarația mea făcută în fața întregului consiliu, a procurorului, și a Județului de Instrucție, că sunt gata să depun imediat banii (suma de 60.000 lei) dacă banca îmi respectă angajamentul, ceea ce d-l Petre Munteanu a confirmat luându-se act despre aceasta chiar în procesul verbal redactat de autorități.

D-l Dr. Glăjariu a mai susținut că, consiliul băncei nu decisese îndeprtarea mea, iar d-l Petre Munteanu a declarat că consiliul a hotărât îndeprtarea mea.

Fără să vrea, d-l Dr. Glăjariu a contrazis pe d-l P. Munteanu, atunci când acesta a declarat că d-l C. Mariescu, administratorul delegat al acestei bănci, era toată ziua la bancă și controla zilnic lucrările. Această declarație a d-lui Munteanu nu corespunde adevărului.

D-l Mariescu lipsea din oraș cu săptămânile și din cauză că alt consilier nu lucra cu mine, îmi lăsa chitanțele în alb semnate de dânsul cu care ridicam bani dela Banca Generală a Țării Românești unde aveam cont curent. Consiliul acestei bănci avea încredere deplină în mine și de fapt eu conduceam această bancă.

Aceste declarațiuni au fost făcute de d-nii dr. Glăjariu și P. Munteanu cu crucea în mână sub prestare de jurământ în fața Tribunalului.

Mie nu mi s'a dat voie să fac dovezi de nevinovăție, nici la Tribunal nici la Curtea de Apel, cu toate că d-l procuror general cerea un supliment de anchetă, pentru a se controla veracitatea enormităților declarate de d-l dr. Glăjariu și contrazise de d-l P. Munteanu.

D-l dr. Glăjariu a susținut în continuu neadevăruri, numai ca să fiu acuzat de delapidare și să fiu condamnat nu la restituirea banilor, ci la condamnarea mea cu închisoare. Toate aceste neadevăruri eșite din gura unui deputat al Brașovului par de necrezut, dar sunt declarațiuni autentice.

Țin să fac cunoscut publicului rezultatul desbaterilor din ședința de la 8 Decembrie a. c. în fața înaltei Curți de Apel:

„Curtea respinge apelul meu făcut contra sentinței Tribunalului din 19 Septembrie a. c. prin care fusesem condamnat la 3 luni închisoare, la pierderea drepturilor civile pe 3 ani și la restituirea sumei de 60.000 lei Băncei, și menține aceea decizie.

Primesc cu resemnare această sentință nedreaptă, cred în dreptatea cauzei mele până la sfârșit și în dreptatea justiției finale (Casația).

Cu această ocazie aduc primul meu de recunoștință, d-lui Procuror General, care din propria-i conștiință, văzând crima ce se urzește contra mea de către bancă, și-a însușit apărarea și s'a anunțat cel dintâi pentru recurs în instanță, alături de apărătorii mei speciali: dr. Suciu și Moroianu.

Aurel Ștefanovici,
str. Hircher 23.

Statistica insolvențelor în Ungaria.

În luna Noemvrie s-au înregistrat la Budapesta 53 cazuri de lichidare forțată și 36 falimente. Pasivul s'a ridicat în total la 3,8 milioane pengö. Față de luna corăspunzătoare a anului precedent, când pasivul a fost de 3,5 milioane, situația de astăzi înseamnă o înrăutățire.

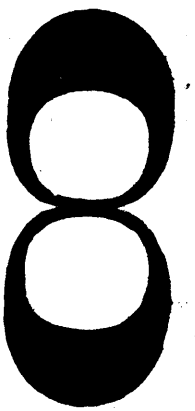
*) Notă. Vezi n-rul 127 al „Gaz. Trans.”.

CEL MAI FRUMOS
CADOU DE CRĂCIUN
ESTE O PERECHE DE
INCĂLȚĂMINTE TURUL

SUCURSALA
BRAȘOV

Strada
Porții

Mica publicitate

S'a început

des acerea de res-uri pe langa
prețurile cele mai ieftine
la FRAȚII ASCHER Str. Porții 5

De Sf. Sărbători

găsiți vin bun și ieftin în

Depozitul de vinuri naturale

STELIAN NICOLAU

Strada Căpitanului No. 14.
(TELEFON 256)

Vinuri de Drăgășani, Dealu Mare
și Odobești, cu următoarele prețuri:

Vin Crămooșe	1 Kgr.	22 Lei
„ Schesla	1 „	24 „
„ de mesă	1 „	25 „
„ Riesling	1 „	28 „
„ Fetească	1 „	32 „

Vânzare en-gros.

1071 3—5

Aparate radio cu 5 lămpi
Lei 10,000—

Aparate Radio cu 3 lămpi
Lei 5,000—

Hautparleur original „Music-
alpha” Lei 2,000—

Căști . . . . . Lei 280—

„Hova” Triplex amplificator
Lei 1,900—

Acumulatori „STEYR”, Redre-
soare „KÖRTING”, diferite piese
și accesorii la

Radio Technica S.I.N.C.

BRAȘOV, Str. Gării No. 39.

1036 5—5

De sărbători beți numai
Șampanie și vinuri Mott.
:: Le găsiți peste tot. ::

Cadouri practice de Crăciun

Cai-leagăn, diverși cai mici, cărucioare, animale de casă, jocuri cu cuburi, cutii cu pietri de construcție, rodii etc. etc. se găsesc pe lângă cele mai ieftine prețuri în hala de jucării a Societății industriale săsești din Brașov. 1096 2—2 Strada Porții 65.

de vânzare 3 locuri de
case. Str. Ca-
nailului No. 36. Brașov-vech u
la di Comandant Manole 3—3

AVIZ

Am onoare a aduce la cunoștința on. public deschiderea prăvăliei de ciosornicărie și bijuterie, unde se poate cumpăra și repara cu prețuri de reclamă.

Cu deosebită stimă

Ion Petrișor
ciosornicărie și bijuterie
Str. Lungă Nr. 1

1098 1—1

România Corpul Portărilor Tribu-
nailului Brașov

No. 7483/1927.

Publicație de licitație

Subsemnatul portărei prin această publică că în baza decizunii No. G. 12053—1927 al Judecătorei de oșot Brașov în favorul reclamantului Fritz H ușt repr. prin avocatul dr. Fritz Philipp din Brașov pentru încasarea creanței de 15330 lei și acc. se fixează termen de licitație pe ziua de 4 Ianuarie 1928 orele 11 a. m., la fața locului, în Brașov, Strada Crucii No. 1 a. unde se vor vinde prin licitațiune publică judiciară mobile de casă în valoare de 6000 lei.

În caz de nevoie și sub prețul de estimare.

Brașov, la 25 Nov. 1927.

1099 1—1 Portărel.
indescifrabil.

Primăria municipiului Brașov
No. 28186/1937.

Publicațiune

Majorarea taxelor de
hornărit.

Se aduce la cunoștința generală, că Delegația Permanentă a Municipiului Brașov, a fixat o parte din taxele de hornărit cum urmează:

1. Curățirea unui coș la parter Lei 8.
2. Curățirea unui coș la etajul I. Lei 10.
3. Curățirea unui coș la etajul II. Lei 12.
4. Arderea unui coș la parter Lei 20.
5. Arderea unui coș la etajul I. Lei 25.
6. Arderea unui coș la etajul II. Lei 30.

Toate celelalte taxe rămân nemodificate și mai departe în viitoare.

Taxele se vor plăti natural numai după lucrări efectuate de fapt.

Primar: Secretar general:
Dr. Moga. Socaciu.

1092/1—1

Publicațiune.

Se aduce la cunoștința generală, că domnul G. H. Hoeflich, procurist „Cartea Românească” Sucursala Brașov, fiind concediat, nu mai are dreptul a încasa bani dela clienții noștri sau a semnă în numele nostru.

„Cartea Românească” S. A.
Sucursala Brașov
P. I. Cioc.

1102 1—1

Inscrierea în listele electorale Informații

Către organizațiile Partidului Național-Tărănesc.

Se știe că în luna Decembrie a fiecărui an se completează listele electorale pentru anul ce urmează. Prin urmare în luna Decembrie a. c. se completează listele pentru anul 1928 și numai cei introduși în aceste liste vor putea vota la alegerile ce vor avea loc în anul 1928.

Invităm deci pe delegații satelor noastre să caute ca să fie introduși în listele care se găsesc la primării toți locuitorii cari au împlinit anul acesta 21 ani, toți acei cari s'au mutat în comuna respectivă în decursul acestui an, precum și toți cei cari n-au fost introduși din greșeală sau înțelăsare în lista electorală.

Cei cari împlinesc în anul acesta 40 ani să fie introduși și în lista pentru alegătorii dela Senat.

Dacă s'ar întâmpla ca vreun primar sau notar să refuze introducerea în listă, să se aducă aceasta îndată la cunoștința biroului organizației P. N. T. din Brașov. Inscriverile se pot face până la 31 Dec. a. c. când listele se încheie.

Bărbaților de încredere din Brașov precum și tuturor alegătorilor din oraș, Stupini, Dârste, Noua și Predeal le aducem la cunoștință, că înscrierile în listele pentru Camera se fac până în ziua de 31 Dec. la primăria din Brașov (Str. Porții) etajul I. Camera Nr. 6, iar în listele pentru Senat tot la primărie etajul I. Camera Nr. 4.

Chiar dacă cineva a fost înscris în anul trecut, să se convingă personal sau prin altcineva dacă nu cumva a rămas afară din listă în urma unei greșeli, cum s'a mai întâmplat și în trecut.

Timpul fiind scurt, toți cei vizați să se grăbească să-și facă prima datorie de cetățean!

Din Camera.

Bugetul mizeriei a fost votat

În ședința de Marți seara a Camerei bugetul a fost luat în considerare votându-se și pe articole. Opoziția s'a abținut dela vot.

În ședința de Luni seara au mai luat cuvântul dintre fruntași Partidului Național-Tărănesc d-nii D. R. Ioanțescu și Mihai Popovici. D-l M. Popovici a arătat erorile financiare și economice săvârșite de partidul liberal, a făcut o aspră critică situației veniturilor și impozitelor și a arătat că singura scăpare din actuala criză generală este: un nou curs în politica economică, încetarea cu fiscalismul financiar și economic, drum liber așezărilor firești, stabilizare, împrumut, capital strein și scoaterea politicii de partid din viața economică — principii expuse de atâta timp de Partidul Național-Tărănesc.

În ședința de Marți a Camerei d-l dep. Voicu Nițescu ocupându-se, la discuția bugetului ministerului justiției, de nevoile Ardealului, a cerut ca justiția să fie astfel organizată încât să nu împovăreze pe cei ce caută dreptate. Arată între altele că se percep taxe ilegale justițabililor și că portăreii îngreulează bunul mers al justiției. Arată apoi importanța cărților fundare și cere îmbunătățirea salariilor magistraților.

În ședința de ieri d. a. d-l dr. Aurel Dobrescu a făcut o comunicare în chestia opririi congresului P. N. T. dela Făgăraș.

Camera a validat alegerea dela Bălți, unde, precum se știe d-l E. Mirto din P. N. T. a întrunit 22.000 voturi.

In vederea serbătorilor. Camera de Comerț ne comunică: Ministerul a aprobat ca în zilele de 22, 23 și 24 Decembrie precum și în ajunul Anului nou și al Bobotezei, să fie prelungită închiderea magazinelor cu 1 oră peste ora obicinuită.

Stabilimentele comerciale prevăzute la art. 1 al. a) (manufactură, galanterie, mărunțisuri, etc.) în zilele de 22 și 23 Dec. 1927 până la ora 20, iar în zilele de 24, 31 Dec. 1927 și 5 Ianuarie 1928, până la ora 21.

Stabilimentele comerciale prevăzute la art. 2 (băcăni, măcelării, mezelării etc.) vor putea fi deschise în zilele de 22, 23, 24, 31 Dec. 1927 și 5 Ianuarie 1928, până la orele 21.

Locale

Ședința Consiliului comunal al municipiului Brașov, convocată pe ziua de 23 Decembrie nu va mai avea loc.

In loc de parastas pe mormântul neuitatului său părinte dr. Vasile Saftu, episcop militar, părintele Eugen Saftu a dăruit Fondului ziaristilor suma de lei 300. Primească piosul donator mulțumite.

Pentru orfanii de război din Brașov și jur 1700, la număr, au dăruit din sentiment uman cu dragoste pentru ei, cu ocazia Sărbătorilor Crăciunului, (fără ca comitetul județean al acestei Societăți să fi cerșit) următorii: D-na Lenuța dr. Câmpian 500 Lei, d-l dr. Bleahu 1000 Lei, Fabrica de hârtie Zărnești 1000 lei, d-l Em. I. Bolloga 8 m. stofă și Fabrica Scherg 8 m. postav.

Pentru aceste daruri mărinimoase comitetul județean Brașov, al Societății Ocrotirea Orfanilor din Brașov, le aduce susnumiților, în numele orfanilor din războiu cele mai ardânci mulțumiri.

D-zeu să-i răsplătească! Ne miră și ne îngrijește însă un fapt:

În toți anii circulă în oraș, în preajma acestor Sărbători zeci de liste de colecte, în numele orfanilor. Rog pe toți binevoitorii orfanilor din războiu să ia la cunoștință că acele liste nu s'au lansat de către Comitetul nostru. La ce orfani se împărțesc și-n ce fel, ar fi de dorit să se știe. M. Popescu-Bogdan, prezidenta com. județean Ocr. Orf. din războiu.

Un pui de cerb, bărbătuș, în etate de opt luni — de vânzare. Informații la ziar.

Medicale. Dr. Robert Wermescher medic-dentist Strada Porții 31. Consult zilnic afară de Marți și Joi însinte de amiază. Instalațiunile cele mai moderne.

Primăria Municipiului Brașov

Nr. 29178—1927

Domnule Consilier,

Avem onoarea a vă comunica, că între timp, devenind obiectul ședinței consiliului comunal al municipiului Brașov, convocată de noi, sub Nr. 29013/927, pe ziua de 23 Decembrie a. c. fără substrat, ședința nu va avea loc.

Brașov, la 21 Dec. 1927.

1101 Primar: D. Moga.

Intrevederi și audiențe. Luni a avut loc o întrevedere între d-nii Iuliu Maniu și Vințilă Brătianu.

D-l Iuliu Maniu președintele partidului național-tărănesc a fost primit în audiență de reșina Maria.

D-l Dr. Al. Vaida-Voevod a făcut o vizită cu caracter particular Patriarhului.

D-l Mihai Popovici fost ministru de finanțe a plecat alături la Paris.

Un nou ziar. Cu ziua de Marți 10 Ianuarie 1928 va apare la București sub direcția d-lui Pamfil Șeicaru, un nou ziar sub înmirea „Curentul”. Se știe că distinsul nostru confrate d-l P. Șeicaru, președinte al Sindicatului ziaristilor români din București, a făcut parte până acum din redacția ziarului „Cuvântul”, din care s'a retras.

Pentru reangajații pensionari. Ministerul de Războiu, de acord cu Ministerul de Domenii a hotărât, ca față de art. 22 din legea reangajaților din 1913, să se acorde ca înlesnire, reangajaților eșii la pensie 7 ha, teren cultură în Dobrogea sau Cadrilater, unde se găsesc terenuri disponibile.

Reangajaților pens., cari vor refuza pământul, li se va da în schimb suma de Lei 70.000—odată pentru todeauna.

In acest scop, Ministerul de Războiu, — Serv. Contencios, — a trimis o circulară tuturor Garnizoanelor prin care cere, ca reang. pens., a căror acte se găsesc la Minister, se înainteze cel mult până la 1 Ian. 1928 o declarație, în care să arate dacă dorește pământ sau bani.

Necrolog. Zina și profesor George Moroiu au nemărginită durere de a anunța tuturor rudelor, prietenilor și cunoscuților că mult iubitul lor frate și cumnat Paul Gh. Gore membru onorar al Academiei Române, Președintele Comisiunii monumentelor istorice din Basarabia, Președintele fostului partid național moldovenesc din Basarabia, a răposat în Domnul după o scurtă dar grea suferință, în ziua de 8 Decembrie la vârsta de 52 de ani. Rămășițele pământești ale defunctului au fost așezate spre veșnică odihnă în ograda bisericii Sf. Ilie din Chișinău, în ziua de 10 Decembrie 1927. — In veci amintirea lui!

Adresăm familiei îndoliate sincere condoleanțe.

Dicționarul de citate românești de B. Marian a apărut în ediția II-a, revăzută și adăugită. Tipărită pe hârtie bună, în formă portativă, de către „Cultura Românească” din București lucrarea aceasta — atât de folositoare oricărui cărturar, mai ales studenților, elevilor școlilor secundare și speciale, — se vinde la toate librăriile din țară cu 50 lei exemplarul. Cu prilejul acesta recomandăm și ediția V-a din Dicționarul de citate străine al aceluiaș autor, ce se vinde cu 36 lei exemplarul.

Reuniunea fem. rom. din Codlea aranjează Luni în 26 Dec. (a doua zi de Crăciun) o producțiune declamatorică-teatrală urmată de bal, la care se invită onor. public.

La dans, care va începe cu „Romana”, executată de câteva perechi în costum național, va cânta cunoscuta fanfară a Codlenilor.

EXPOZIȚIE PENTRU CRĂCIUN? UNDE?

LA BODEGA D. ORGHIDAN SUCC.

TELEFON 447. STRADA PORȚII 14. TELEFON 447.

Unde s'a aranjat o frumoasă expoziție pentru articole necesare la decorarea brăduțului. A mai sosit vin Malaga veritabil și rum Jamaica original dela Casa Morgan Brothers, Oporto—Cadix—Malaga, furnisorii Curții Regale Spaniole. Tot felul de beuturi din Țară și importate din Franța, Italia etc., ca vinuri, șampanie, Ikoruri, coniacuri etc Bonbonerie, biscuiți de Heller și Koestlin. Brânzeturi speciale din Holandă, Elveția și Canada. Tot felul de delicatese și coloniale cu prețuri reduse. Conserve de pește și Lacs de Stralsund și Kösin. Zilnic icre negre și de Mancuria. Aperitive alese.

Astfel asortată poate rivaliza cu orice magazin din țară și chiar din occident.

1065 2—2

Cine este practic face cadou numai

GHEȚE DE CALITATE!

CEL MAI MARE ASORTIMENT
PREȚURI SOLIDE

MAGAZINUL DE GHEȚE **IPSEN**
STR. PORȚII No. 28.
056 4—4

SKI-URI

SĂNIUȚE PATINE

din străinătate cu cel mai ieftin preț la

CASA FOTO & SPORT GUST

1066 PRUNDUL ROZELOR 19. 3—3

Pentru Sft. Sărbători

se găsesc Vinuri de masă și specialități precum și Șampanie din

Pivnițele RHEIN & Comp. Azuga

de vânzare la

Bodega Urs's Str. Principele Carol Nr. 36	
" I. Weissörtel "	29
" Trentina Strada Inului "	34
" Coleșa Strada Hirscher "	3
Joh. Nagels Schmidts Nachf. "	19
Văd. Josef Munteanu Str. Gării "	12

1062 2—3

Redactor responsabil: VICTOR BRANISCE